

Chem. 48, 394 (1935). — 7. *Heinemann, B.*: J. Dairy Sci. 28, 845 (1945). — 8. *Fosnot, R. H., Haman, R. W.*: Cereal Chem. 22, 41 (1954). — 9. *Martelli, L.*: Milch-wissenschaft 18, 638 (1963). — 10. *Milchwissenschaft* 21, 137 (1966). — 11. *Zimmermann, A.*: Fette u. Seifen 46, 446 (1939). — 12. *Györbíró K.-né, Karácsony D.*: Élelmezési Ipar 8, 362 (1954). — 13. *Schierbaum T., Täufer K.*: Stärke 15, 52 (1963). — 14. *Whistler R. L.*: Methods in Carbohydrate Chemistry Vol. IV., Strach, Academic Press, New York—London (1964). — 15. DIN 1032 Blatt 1—3. — 16. *Eberius, E.*: Wasserbestimmung mit Karl-Fischer-Lösung. Verlag Chemie, Weinheim (1958). — 17. *Dworschák E.*: Szóbeli közlés. — 18. *Mitchell, J. jr., Shmith, D. M.*: Aquametry. Interscience Publishers, Inc. New York, London (1948).

РЕЗЮМЕ

Содержание влаги в лечебных питательных концентратах содержащих порошок молока было определено 3 методами: тигрованием по методу Карл—Фишер, высушиванием при 105°C в присутствии воздуха и в вакууме. Между результатами измерений значительных расхождений не было, хотя результаты тигрований по методу Карл—Фишер более близки к результатам полученным при высушивании в вакууме; однако мето-

дом тигрования по Карл—Фишер время определения снижается до 10—20 минут. Небольшое содержание витамина С в данных лечебных питательных концентратах не мешает определению.

ZUSAMMENFASSUNG

Der Feuchtigkeitsgehalt der milchpulverhaltigen Heilnährmittel wurde parallel durch drei Verfahren bestimmt; durch Titrierung mit Hilfe der Karl-Fischer-Methode, durch Trocknung bei 105°C in Anwesenheit von Luft, sowie durch Vakuumtrocknung. Unter den Ergebnissen der Messungen war keine wesentliche Abweichung zu verzeichnen, obwohl die Ergebnisse der Karl-Fischer-Titrierungen jenen der Vakuumtrocknung näher lagen. Durch die Verwendung der Karl-Fischer-Titration konnte die Zeit einer Bestimmung auf 10—20 Minuten verkürzt werden. Der minimale Gehalt der in Frage stehenden Heilnährmittel an Vitamin C störte die Bestimmungen nicht.

(Országos Élelmezés- és Táplálkozástudományi Intézet, Budapest IX., Gyáli út 3/a)

Érkezett: 1967. II 24

A gyógyszerészet történetéből

TÉRI TIBOR EMLÉKEZETE¹

DR. HALMAI JÁNOS

Alig 3 hete annak, hogy ünnepélyes külsőségek között emlékeztünk meg a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50 évfordulójáról. Elemeztük annak létrejöttét, vizsgáltuk hatását nemcsak a világ első szocialista államára, hanem a szocialista országokra, sőt az egész világra. Gyógyszerészeti vonatkozásairól azonban kevés szó esett. Most ezt részben pótoljuk.

Ma egy kortárs emlékét méltatjuk, aki lelkes harcosa volt annak a kornak, és akinek nagy része volt abban, hogy a gyógyszerészek is felsorakoztak a vörös zászló alá. Értékes eredményeket ért el, példát mutatott, ezért ma elhelyezzük arcképét a szocialista egészségügy dicső harcosainak sorában.

Vázzolom előbb az akkori eseményeket, harcokat és eredményeket, hogy életrajzának és küzdelmeinek méltó megvilágítást adhassunk, és így hódolhassunk emlékének.

Az első világháború végén az egész gazdasági vonalon, így a gyógyszerészet terén is súlyos nehézségek álltak elő. A külföldi származású gyógyszereszek háború alatti egyre nehezebb beszerzése, a szállítási nehézségek, a drágaság fokozódása egyre súlyosabban érintették a tőkés társadalmat. Gazdasági válság üti fel a fejét a rossz taksa miatt. Az Országos Egyesület tekintélye romlik; nem tud megfelelni hivatásának. Összeesapnak a budapesti és vidéki gyógyszerészek gazdasági harcukban, majd megalakul a *Vidéki Gyógyszerészek Országos*

Szövetsége is. A gyógyszerelosztás biztosítására a *Gyógyszerforgalmi Kirendeltség*, állami szerv létesül, de ez is csak rövid ideig tudja biztosítani az ellátást. Meginog az állam hitele; magánosok vásárolnak külföldön, és így némileg ellátják a beteget. Egy kisebb maláriajárvány már erős próbára teszi a közgyógyoszerellátás egész rendszerét. A gyógyszerhiány egyre fokozódik.

Szervezkednek a *gyógyszerész-alkalmazottak*; megtárgyalják annak a módját, hogy miként lépethetnének be kollektíve a közben megalakult *szocialista szakszervezetbe*. Ez természetesen nagy ellen-szenvet vált ki a munkaadók táborában; kisebb-nagyobb sztrájkjelenségek mutatkoznak. A két tábor állandóan tárgyal egymással. Az *Alkalmazottak Szövetsége* azonban radikálisabb, rövidesen belép a *Szakszervezeti Tanácsba*. Közben országos kongresszusra is készülődnek. Kéri a jogadományozás reformját, a gyógyszerekkel való kereskedelem rendezését, a telekkönyvi teherlap megvitatását, a kerületi pénztárakkal való nézeteltérések tisztázását, a munkadíj javítását és a gyógyszerészek autonómiáját, tekintettel a kamararendszerre. Az előzetes tárgyalások azt mutatták, hogy a kongresszus nem fog eredményre vezetni, ezért meg sem tartották. Az elégedetlenség és munkanélküliség egyre nőtt, a csempészet, a lánckereskedelem pedig virágzott.

Ilyen előzmények után, igen nehéz helyzetben vette át a *proletariátus 1919. március 12-én a hatalmat*. Nem szabad megelégednünk arról sem, hogy az ország még harcban állt. Nehéz küzdelmet vívott a fiatal Tanácsköztársaság nemcsak a belső, de a külső fegyveres ellenséggel is.

¹ Az Orvos-Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete székházának Weil-termében, november 30-án, Téri Tibor arcképének ünnepélyes elhelyezésekor elhangzott emlékbeszéd.

A Gyógyszerész Szakszervezet rövidesen tevékeny munkába kezdett. Az ügyek intézésére hét tagból álló bizottságot választott, mely az üzembiztosok elhelyezését és a vidéki szakszervezeti hálózat kiépítését végezte György Mátyás kapott megbízást a gyógyszertermelés kommunizálásának végrehajtására és a gyógyszerész-proletariátus felszabadítására. A gyógyszertermelés szocializálása így egy nagy tudású elvtárs kezében összpontosult. A *Munkaügyi és Népjóléti Népbiztosságon* megalakult szakosztály első ügykörü beosztása a következő volt: 1. Gyógyszertermelés szocializálása, központi irányítása, ellenőrzése és centralizálása 2. Ugyanez a forgalom területén. 3. Gyógyszertárak szocializálása, arányosítása, felügyelete Áttérés a nagyüzemekre 4. A gyakorlati gyógyszerészképzés bekapcsolása a megfelelő üzemi intézményekbe.

Március 30-án megalakult a *Szocialista Gyógyszerészhallgatók*, majd *Ifjúmunkások Szakszoportja*. Április 6-án a *Segéd munkások, Laboránsok, Takarítók, Pénztárosok Szakszervezete*. Mindezek képviselői pedig helyetfoglaltak a *Magyarországi Gyógyszerészek Szakszervezetének direktóriumában*. Tervbe vették és megkezdték a segéd munkások szocialista és természet tudományos oktatását. Április 26-án rendelettel szabályozták a munkabérekét. A *Forradalmi Kormányzó Tanács* május 3-án a munkabért szakképzettség szerint állapította meg, a gyógyszertárak szocializálását pedig az április 9-én megjelent XLVII. számú rendelete írta elő. Ebben nemcsak a gyógyszertárak, hanem az összes, gyógyszer-vegyészeti és gyógyszerek előállításával, feldolgozásával, forgalomba hozatalával foglalkozó üzem, gyár, vállalat állami tulajdonba vételét rendelték el. Ezután kinevezték az üzembiztosokat is. A szaksajtó — a *Gyógyszerészi Újság* — július 25-től *Gyógyszertári Munkások Lapja* címen jelent meg, szerkesztője Székely Jenő; utolsó száma augusztus 6-án hagyta el a sajtót.

Jelentős intézkedése volt a *Forradalmi Kormányzó Tanácsnak* az, hogy a jövőben a gyógyszertárakat szakemberek, vagyis gyógyszerészek vizsgálják meg, illetőleg ellenőrizzék. A vonatkozó rendelet április 15-én kiírt pályázattal húsz *gyógyszertári felügyelői* állást szervezett. Addig is egyes helyeken erre alkalmas szakképzett gyógyszerészek kaptak megbízást, így például K a z a y Endre Vértesacsán *Továbbképző*, illetőleg kiképző tanfolyam is tervbe volt véve. A gyógyszertárvizsgáló jegyzőkönyv igen nagy alapossággal készült el.

Gyógyszerészi Múzeum létesítését is tervbe vette a kormányzat. A Közoktatásügyi Népbiztosság 157 404/1919. számú, július 5-én kelt rendeletével a budapesti egyetemmel kapcsolatos *Gyógyszerészi Főiskola* szervezését rendelte el 8 féléves tanfolyammal. A szervezendő főiskola elnökévé W i n k l e r Lajos professzort, igazgatójává pedig D a r v a s Ferencet, a gyakornoki tanfolyam vezetőjét nevezte ki — eddigi ügykörü meghagyása mellett — P o l g á r népbiztos. A rendeletet egyébként az orvoskaron szervezett *Gyógyszerészi Szakbizottság elnöke* kapta meg. A 8 féléves kiképzési rendeletet 1919. július 29-én 173 763/1919. számon a Közoktatási Népbiztos adta ki.

Az egyetemi hallgatók — Ifjúmunkás Szakszo-

port — 300 korona ösztöndíjat élveztek a Tanácsköztársaság ideje alatt *Segéd munkás* is beiratkozhatott az egyetemre, ha felvételi különbözeti vizsgát tett!

A szakszervezet elsőrangú feladatának tekintette a szakmai, a politikai és a kulturális nevelést. A segéd munkásoknak minden héten egyszer előadásokat rendezett — minthogy nekik volt legnagyobb szükségük kulturális és politikai felvilágosításra —, ahol is kimerítő értesülést szerezhettek az általános politikai helyzetről, a Tanácsköztársaság nemzetközi helyzetéről, a hadműveletekről, a Szovjetunióból érkező hírekről. Hetenként, mindenki számára magasabb fokú tudományos előadásokat rendezett, keddi napokon pedig propagandisták várták az egybegyűlt tetszés szerint felvetett kérdéseit. Megszervezte az olvasótermet, megteremtette a sportolás lehetőségét. Gondoskodott az élelmiszer-ellátás, az étkezés nehézségeinek leküzdéséről. A ruházati ellátást központilag intézte, sőt — ami ma furcsán hangzik — még a dohányellátást is biztosítani kellett a gyógyszertári dolgozóknak. Szakszervezeti tagnak felvették azokat a *tulajdonosokat* is, akik ellen a dolgozók nem emeltek kifogást.

A Tanácsköztársaság ideje alatt igen sok követelés megvalósult abból, amelyekért évtizedek hosszú során át a kizsákmányoltak hiába harcoltak. Most lelkesedéssel küzdöttek, nem tekintették az élelmiszerhiányt, a gyógyszer-alapanyag szűkösségét, harcoltak hittal, lendülettel a proletárok szocialista egészségügyének a megteremtéséért.

Téri Tibor elvtársunk Téri József, a Magyar — Francia Biztosító Intézet tisztviselője és Seemanna Karolina népes családjának második tagjaként született Budapesten 1890 június 8-án.

A népes család tagjainak neve az édesapa különös elgondolása alapján mind T betűvel kezdődött. Tihamér vegyész mérnök 1888-ban született és 1965-ben halt meg. Tibor volt a második, egy korán meghalt fiú a harmadik a negyedik Tekla, ki 1893-ban született és 1918-ban halt meg (matematikus, férje Lukács Ferenc professzor volt a híres matematikus — őt magát a spanyol járvány vitte el.) Az ötödik gyerek Tódor 1895-ben született és 10 éves diákkorában baleset áldozata lett. Következett Theodóra vegyész (Ádám Manó nyugdíjas tanár felesége). 1897-ben született Theofil, jelenleg nyugdíjas, ezután született Tasziló, aki baleset révén halt meg, kilencedik Thea 1901-ben született (Antal Pál neje). Az utolsó gyermek Titusz négy napos korában meghalt.

Tibor középiskolai tanulmányait a Markó utcai gimnáziumban végezte (akkori igazgatója Wagner Alajos volt); nem valami jó előmenetelt mutatott fel, ellenben jól tudott latinul. Dr. Horváth Sándor háziorvos ajánlotta a családnak a gyógyszerészi pályát. A tanácsot meg is fogadták és Kerpel Vilmos gyógyszertárába lépett be gyakornoknak. Itt együtt dolgozott Strausz Hugóval és később Nádas Lajos elvtárral. Gyermekek- és ifjúkoráról annyit, hogy igen szűkös anyagi viszonyok között élt a népes család, sőt ez okból gyakran változtattak lakást is.

A gyakornoki évek sem hoztak jobb időket; keményen és sokat kellett dolgoznia, nem ritkán szinte koplalni is Szorgalmasan járt a *Galilei-körbe* is, ahová Nádas Lajost is elvitte. Itt céltudatos

munkával együtt dolgoztak az elnyomottakkal, kismimizettekekkel a „Munkáért, kenyérért” harcolók sorában. Könyveket, broszúrákat kaptak, elvtársak körébe kerültek és kialakult bennük az öntudatra ébredő szocialista ember. Téri Tibor egyébként egész életében is nagyon szerette az embereket és szeretett mindenkin segíteni. Optimista és jól képzett marxista volt; börtönben, internáló táborban is példát mutatott Tréfás rímjei derűt keltettek.

1914-ben bevonult katonának, de gyógyszerész-ként teljesített szolgálatot, előbb a régi Szent János kórházban, majd a Gyáli úti katonai kórházban. Ezután Marosvásárhelyre helyezték, majd az orosz, később az olasz frontra. Onnan jött haza a háború végén.

Katonáskodása idején szorgalmasan írta cikkeiket, melyeket Nádas elvtárs helyezett el. Az ő feladata volt ugyanis a forradalmi levelezés, röpiratok eljuttatása az olasz frontnak arra a szakaszára. A katonaszabadtáshoz hathatós eszközökre is szert tettek. Szabadságos és betegségi lapokat állítottak ki. Jól tudták már 1917-ben az emberek, hogy értelmetlen öldöklés folyik az urak, a bankárok, a gyárigazgatók, a császárok kedvéért. Érelődött, terjedt a forradalmi gondolat, felhívások, röpiratok jelentek meg, élénk beszélgetések is folytak, már nem is annyira suttogva.

Az akkor még csaknem illegális pártnyomda túlterhelt volt, papírhiánnyal küzdött, a rendőrség kutatta, feldúlta, és munkáját mindenáron megakadályozni igyekezett. Sikerült azonban egyik éjszaka Nádas elvtárral az általa megírt és az elvtársak által jóváhagyott röpiratot kinyomtatni. Megjegyzem, hogy akkor a Fürdő utcai (12. sz.) „Magyar Király” gyógyszer-tár volt a kommunisták központja, gyülekező- és tanácskozhelye. A röpirat reggelre csaknem minden fővárosi gyógyszer-tár ajtajára, kirakatüvegére rákerült és mindenütt ott volt — kézről kézre járva —, ahol a kollégák megfordultak. Általában nagy helyesléssel fogadták.

Szövege a következő:

Proletár gyógyszerészek!

A Magyarországi Gyógyszerészségédek Országos Szövetségének közgyűlése előtt állunk. Legyünk résen!

Nem tűrhetjük, hogy az eddigi elvtelenség, határozatlanság, kapkodás és suba alatti alkudozás uralja továbbra is szakszervezetünket!

Nem tűrhetjük, hogy szervezetünknek hivatalos programja a változó alkalmi állásfoglalástól eltekintve mindig az legyen, amelyet 1912-ben sárga szövetség korában bocsátott ki! Nem tűrhetjük, hogy kollektív szerződéseinkben oly reakciós tételek fordulhassanak elő, mint a hatheti felmondási időben való megállapodás, mellyel szemben miniszteri rendelet állapít meg három hónapot.

Nem tűrhetjük, hogy a magukat „Gyakorló Gyógyszerészek”-nek nevező konzervatív elemek sárga szervezete továbbra is élősökadjék a szocialista szakszervezet vívmányaiból!

Nem tűrhetjük, hogy egyetemi hallgató kartársaink érdekeit elhanyagolják!

Nem tűrhetjük, hogy a technikai segédeikkel, proletártársainkkal antiszociálisan bánjanak el!

Nem tűrhetjük tovább szakszervezetünkben sem a polgári radikális „szellemi munkások” burzsoá ideológiáit, sem a stréber álszocialisták üres demagógiáját!

Követeljük és keresztülvisszük mindezen bajoknak orvoslását! Követeljük és keresztülvisszük, hogy szakszervezetünk úgy programjában, mint minden mozgalmában, minden cselekedetében valóban szocialista legyen!

Harcunkat belekapcsoljuk a nemzetközi proletáriátus nagy felszabadító forradalmába. A cél: az igazi szocializálás már megjelent a láthatáron.

A győzelem napja már előrevetí sugarait

PROLETÁRTESTVÉREINK MIÉNK A JÖVŐ!

Elvtársi üdvözléssel:

Beck Károly, Deutsch Ilona, György Máttyás, Hönig Zsigmond, Nádas Lajos, Nagy Oszkár, Schossberger Emil, Schwartz Endre, Steiner Miksa, Strausz Hugó, Szabó Dénes, Téri Tibor.

Az egységet és a proletárdiktatúrát kikiáltó munkástanács üléséről Nádas és Téri elvtársak a szakszervezetbe mentek, összehívták a csaknem 100 elvtársból álló csoportot és megbeszélték a további teendőket.

Simán ment végbe a gyógyszer-tárak munkáellenőrzésének megszervezése, majd állami tulajdonba vétele. A gyógyszerész-szakszervezet Múzeum körút 17. szám alatti helyiségéből átköltözött a Budapesti Gyógyszerész Testület Aggteleki utcai helyiségébe. Folytatta a nem szakszervezeti tagok beszerzését. A szakszervezet visszamenőleg március 1-től minden gyógyszer-tári alkalmazottnak 30%-os *fizetésemelésre* kapott engedélyt. Fogantatosították az általános szervezkedési intézkedéseket. Az ország gyógyszer-tári dolgozóit 12 csoportra osztották. A szakszervezet ez időben három szakosztályból állott: 1 Gyógyszerészek, 2 Segéd-munkások, 3. Ifjómunkások Szakosztálya.

A szakszervezet élére — mely a gyógyszer-tári szakmunkások nevet vette fel — a főbizalmiak gyűlésén direktóriumot választottak. A direktórium tagjai lettek: Fekete Lajos, Nagy Oszkár, Nádas Lajos, Gáber István, Gluck Ferenc; a *szociális bizottságé*. Dénes József, Steiner Miksa; a *sajtó- és propaganda-bizottság* vezetője Téri Tibor, *titkár*: Neuwald Aladár. Választottak még *gazdasági tanácsot*, *továbbá fegyelmi és munkabizottságot* is.

Téri a frontról visszatérve Dr. Jármái Elemérnek az Oroszlánhoz címzett gyógyszer-tárában vállalt állást. Szakszervezeti munkásságával döntő munkát végzett annak érdekében, hogy a *Gyógyszerész Szövetség* csatlakozott a *Szakszervezeti Tanácshoz*. A Kommunisták Magyarországi Pártjába Nádas elvtárral csaknem egy időben lépett be, tagja lett a *szakszervezet kommunista csoportjának* és mindenben segítette a KMP szervező, agitációs és propagandamunkáját.

A szakszervezet hivatalos lapjának „A Gyógyszerész Újság”-nak szerkesztője volt. A lap mindenben segítette a szakszervezet munkáját, annak szócsöve volt, közölte a határozatokat, rendeleteket, amelyek a szakmára vonatkoztak. Tudományos tartalmú cikkeket is közölt és nem lebecsülendő politikai, nevelő munkát is végzett az időben.

A *Gyógyszerész Újság* április 15-i számának vezércikkében igen figyelemreméltó cikk jelent meg Téri Tibor szerkesztő tollából. Írja, hogy az új rendszer milyen gyorsan meghódította a hitetlen

koponyákat, majd folytatja: „Vigyázat! Az örök kaméleonok, törtetőik nagyon láthatóan vallottak színt... az öntudatos proletáriátusra óriási munka vár Kommunistává kell átszervezni a társadalmat gazdaságilag, politikailag és szellemileg.” Folytatólag ír a gazdasági politikai feladatokról, majd olvashatjuk: „... a harmadik feladat a szellem és az ideológia átszervezése. Ez a mai generációval szemben igen súlyos munka. A burzsoá nevelés hatalmas sziklát gördített utunkba, különösen a szellemi proletárok körében. Ez a nevelés nagyszerűen megfelelt céljainak... Az »intelligencia« támasza volt a kizsákmányolóknak, mert kevésre becsülve munkáját azt hitte, hogy ezekből az odavetett koncokból élhet csak meg. Ezzel a sötétséggel szemben a legmesszebbmenő propagandával kell küzdeni.”

Ebből a cikkéből láthatjuk, milyen éles szemmel látta az eseményeket és mutatott rá a legfontosabb tennivalókra.

A Tanácsköztársaság ideje alatt tagja volt az 500-as *Munkástanácsnak*, a március 23-án az ügyek intézésére választott héttagú bizottság (György Mátyás, Holczér Jenő, Neményi Jenő, Neiwald Aladár, Pollák Ákos, Szentmiklósy Sándor) egyik tagja, a Gyógyszerész Szakosztály elnöke, felelős munkatársa a Munkaügyi- és Népjóléti Népbizottságnak, a gyógyszerészosztály helyettes vezetője György Mátyás mellett, a kommunista csoport kiemelkedő tagja, és — miként az előbb idéztem — szerkesztője a szakszervezet hivatalos lapjának Több más felelős munkában is igen tevékeny részt vett.

A Pilvax kávéházban tartóztatta le a rendőrség valószínűleg 1919 decemberében. A főkapitányságra került, ügyét együtt tárgyalták Hönig, Steiner, Neiwald, Wittenberger ügyével, végül 5 évi börtönt kapott. Büntetését a

Gyűjtőfogház kórházában gyógyszerészi munkakörben töltötte. Sokat segített az ottani foglyoknak így többek között Nádas elvtársnak is, akit házimunkásként sikerült könnyebb helyzetbe hoznia

Három év múlva amnesztia révén kiszabadult (1923). Ezután Milánóba szökött hamis útlevelel, szakállt növesztve, fekete szemüveggel; onnan San Marinóba jutott, ahol több elvtárral találkozott, innen Bécsbe emigrált, ahol feleségül vette Szabados Magdát. Bécsben a Serum-Uniommál tevékenykedett egy ideig. Az illegális kommunista pártját aktívan segítette és tagja lett az *Osztrák Kommunista Pártnak* is. Aktív pártmunkájáért is üldözték és így Nádas elvtárs segítségével 1927-ben a Szovjetunióba, pontosabban Moszkvába emigrált. Itt a Komintern Magyar Szekciójára *Szovjetunió Kommunista Pártjába* igazolta át párttagsága 1918-tól keltezett. Leigazolta a Vörös Segély (MOPRA); tagja volt a moszkvai magyar klubnak is. Egy ideig gyógyszerészként dolgozott, majd különböző tudományos intézetekben. Az Idegennyelvű Könyvkiadónál is működött lektorként.

1937-ben a Szovjetunióban személyi kultusz áldozata lett Téri elvtárs.

Az elmondottakban vázoltam Téri Tibor elvtárs hervadhatatlan érdemeit, melyekkel méltó helyet vívott ki magának azok között, akik a proletárok boldogabb jövőjébe vetett rendületlen hitükkel harcoltak egész életükön át a dolgozó nép jobb jövőjéért a szocializmus beteljesedéseért, a kommunizmus eszméinek megvalósításáért az egész világon.

*

Itt mondok köszönetet Téri Theodóra és Nádas Lajos elvtársaknak a Téri Tibor életére vonatkozó értékes adatok közléséért.

KÜLÖNLEGES GYÓGYÉTRENDÉK ÉRTELME ÉS HIÁBAVALÓSÁGA

Anemüller, H. Dtsch. Apoth. Ztg. 90, 680 (1967).

Egyes diétáknak különleges hatást tulajdonítanak bizonyos szervi betegségeknél. Klasszikus példa erre az emésztőszervek megbetegedéseinél használt diéta. Felvetődik a kérdés, vajon azok a gyógyétrendek, melyek a táplálkozástudomány kezdeti szakaszában keletkeztek, megfelelnek-e a mai modern táplálkozástudományi követelményeknek? Szükséges, hogy az egyes szervek gyógyítására beállított diéta az egész szervezetet táplálja, tehát teljes biológiai értékű legyen. Az eddig használt klasszikus kímélő diéták ennek a követelménynek nem felelnek meg, mert vitaminokat, ásványi sókat nem tartalmaznak.

Ezeket a diétákat már sokan kritizálták. Többek között Stepp így vélekedett „... bizonyosnak látszik, hogy a gyomor-, béldaganatok nem gyógyulnak meg a szokásos ulcus-étrendtől, amely csak arra alkalmas, hogy teljes avitaminózt idézzon elő.” Az emésztőszervek megbetegedéseinél közrejátszik az értéktelen táplálkozás is, s a táplálkozási hiányokat pedig éppen vitamin-dús ételekkel kell pótolni. Eszerint a kímélő és teljes értékű táplálkozást össze kell hangolni. Ilyen pl. a Kempner-féle rizsdiéta is, amely könnyen teljes értékű étrenddé alakítható, ha főzelékekkel, nyers gyümölcsökkel, C-vitamin-dús ételekkel kiegészítjük. Ezekkel a magas vérnyomás, dekompenzált vérkeringés kedvezően kezelhető. Továbbiakban a nyers ételekből álló Bircher — Brenner-féle speciális diétára utal a szerző, amely

csekély változtatással szintén hasznos lehetne az egész szervezetre. E diéta az intermedier anyagcserére, valamint a nagy vérvörre hat kedvezően.

Felhívja a szerző a figyelmet arra, hogy a különleges diéták csak rövid ideig alkalmazhatók; hosszabb időre szőlő dietikus kezelés céljára (pl. cukorbeteg diétája) nem megfelelőek. A modern diabetikus diéta ezeket a követelményeket kielégíti. A szerző szerint fel kellene számolni a hagyományos diétákról alkotott elképzeléseket, és az egész rendszert le kellene egyszerűsíteni. Véleménye szerint a különböző diéták közös nevezőre hozhatók.

Kiszter Istvánné

„AKTUÁLIS KIRAKAT”

Ref. Dtsch. Apoth. Ztg. 6. (1967).

A Deutsche Apotheker Zeitung mellékletet tartalmaz, mely az „Aktuális kirakat” híreit hozza. Ebben láthatunk egy szemléletes, kitűnő kirakatnak a fényképét. A kirakat a „Kemikáliák — gyógyszerek az ásványvilágból” feliratot viselte. A műkedvelő kirakatrendező gyógyszerész kiválogatta az ásványgyűjteményéből a különböző típusú kristályokat és a gyógyszerkincsből azokat a kemikáliákat, melyeket ezekből állítottak elő. Az ásványokat eredeti formájukban helyezte el a kirakatban, a kemikáliákat pedig szép kivitelű állványedényekben állította ki. Természetesen nem hiányoztak a kirakatból az ismerető táblácskák sem.

Kiszter Istvánné